

su mačke i medvjedi, pa voditelji ujedno pozivaju sve zainteresirane na sudjelovanje u zanimljivom projektu istraživanja segmenta srednjovjekovne povijesti.

U rubrici *Rezensionsartikel* pod naslovom *Ordnung als Prinzip* (37-49) donosi se kritički osvrt Rainera Wellea na izdanje novog sveska serije *Katalog der deutschsprachigen illustrierten Handschriften des Mittelalter* posvećenog srednjovjekovnim priručnicima za mačevanje i bori-lacke vještine. U rubrici *Buchbesprechungen* (50-59) objavljena su, u skladu s težištem interesa časopisa, četiri prikaza knjiga koje se koriste vizualnim izvorima za proučavanje svakodnevnog života i materijalne kulture.

Ovaj broj časopisa *Medium Aevum Quotidianum* posvećen je zanimljivom segmentu istraživanja materijalne kulture i svakodnevnog života, interakciji ljudi i životinja. Članci koje donosi zanimljivi su jer jasno pokazuju u kojim se smjerovima razvija to područje istraživanja, ali i mogućnosti koje ono nudi. Zasigurno je najzanimljivija činjenica da se metodološki pristup može primijeniti i na istraživanja hrvatske historiografije, posebice možda problematiku svinja za koju hrvatski izvori daju zanimljive podatke (posebice, između ostalog, oni o Plemenitoj općini turopoljskoj). Zainteresiranima za inovacije u istraživanju uvijek ostaje mogućnost kontaktirati zooarheologinju Alice Choyke, voditeljicu projekta MAD na Srednjoeuropskom sveučilištu u Budimpešti.

Suzana Miljan

Medium Aevum Quotidianum, br. 60, Krems 2010., 59 str.

Institut za materijalnu kulturu srednjeg i ranog novog vijeka Austrijske akademije znanosti (*Institut für Realienkunde des Mittelalters und der frühen Neuzeit Österreichische Akademie der Wissenschaften*) predstavio je novi, šezdeseti broj zbornika *Medium Aevum Quotidianum*. U broju na interdisciplinarni način pristupaju problemu kasnosrednjovjekovnih prikaza i javnog prostoru, a objavljeni članci produkt su Međunarodnog srednjovjekovnog kongresa u Kalamazoo (Michigan, SAD). U ovom broju predstavljena su tri znanstvena rada (5-45) te nekoliko prikaza u rubrici *Buchbesprechungen* (50-59).

Kristina Potuckova autorica je članka pod naslovom *Female Messages from High Altar* (5-16) u kojem analizira kasnosrednjovjekovni oltar sv. Margarete Antiohijske u Mlynici koja je pripadala Spiškoj županiji. Oltar je donirala Hedviga iz Teschena (udovica Stjepana Zapolje). U središnjem dijelu nalazi se kip sv. Margarete, a uz nju četiri pale portante za četiri svete. Autorica je najjednostavnije detektirala sv. Barbaru, koja drži kalež, dok se suprotno od nje najvjerojatnije nalazi Elizabeta Tirinška, koja hrani siromahe. Druge dvije svete zasa-da nisu identificirane, a navedenu kompoziciju povjesničari umjetnosti nazivaju tipom oltara *Viereraltar* jer je Djevica Marija u središtu oltara okružena s četiri svete, a suglasni su s time da je taj tip uvezen iz Šleske u Spiš u 14. i 15. stoljeću. Kada se oltarna krila zatvore, u dva su reda prikazane svete: sv. Marija Magdalena, sv. Lucija, sv. Kristina, sv. Apolonija, sv. Marta i sv. Genevieve. Autorica potom naglašava specifičnost navedene crkve, s obzirom na to da je rijetkost da su u Gornjoj Ugarskoj ostali sačuvani podatci o donatoru crkve, a pogotovo kada je u pitanju žena. Zaključuje da su u slučaju Mlynice utjecala tri faktora na koncept i ikonografiju: jak kult sv. Margarete u Gornjoj Ugarskoj, a pogotovo u Spišu, te činjenica da je Hedviga

time željela naglasiti utjecaj i važnost svoje obitelji u regiji, ali nije isključena i njezina osobna pobožnost prema sv. Margareti.

"Mobel" als Analysekategorie der mittelalterlichen Bildwelt. Strukturierendes und funktionalisiertes Interieur in konfigurierten Innenraumdarstellungen (17-35) naslov je članka Isabelle Nicke u kojem autorica proučava ulogu pokućstva kao važnog elementa srednjovjekovnog koncipiranja i poimanja stambenog prostora i životne okoline. Naglasak u radu autorica stavlja na analizu slikovnog prikazivanja unutrašnjeg prostora i njegova inventara u srednjovjekovnim i novovjekovnim materijalnim izvorima poput evanđelistara, slika i oltara. U drugom dijelom analize osvrće se i na druge vrste izvora, točnije, na one pisane u kojima se spominje pokućstvo (većinom inventari i oporuke).

Romedio Schmitz-Esser autor je rada pod naslovom *Prudentia in a Classroom? A Late-Medieval Mirror as Revealing Object in a Miniature from London, BL Harley MS 3828* (36-45) u kojem autor analizira minijaturu koja prikazuje pet žena u prostoriji. Dosadašnji su autori naglašavali realističnost prikaza, ali autor nudi novo rješenje: prikazuje se alegorijska scena (*Prudentia*), iako je moguće da su ženske osobe prikazivale stvarne žene. Koristio se tehnikom koja se naziva *Realienkunde*. Zapravo polemizira s Kathryn Rudy, koja tvrdi da je to najstariji primjer učionice gdje su žene sekularno učile. Međutim, autor sam smatra da je ključna figura žena koja sjedi na tronu koja u ruci drži, prema njegovu mišljenju, žlicu za med. Nudi rješenje problema da je moguće da je riječ o srednjovjekovnom zrcalu, a potvrdu navedenog pronalazi i u drugom rukopisu iz jednog bečkog kodeksa. Razjasnio je cijelu scenu zaključkom da je žena na tronu *Prudentia*, a pred njom su tri djevojke i njihova majka, što je analogno redovima članova obitelji koji mole (što je samo bilo čest motiv na kasnosrednjovjekovnim epitafima).

U rubrici *Buchbesprechungen* (46-58) objavljena su četiri prikaza knjiga na njemačkom jeziku, od kojih se u trima naglašava vizualni pristup proučavanju svakodnevnog života i materijalne kulture. Upravo zbog drugačije tematike, ističe se četvrti prikaz koji je recenzija djela Márie Pakucs-Willcocks o transilvanijskom gradu Sibiu ili Hermannstadtu i njegovoj orijentalnoj trgovini u 16. stoljeću.

I ovaj broj *Medium Aevum Quotidianum* donosi zanimljive članke za istraživanje materijalne kulture koji su metodološki zanimljivi i za naše područje istraživanja. U tome se pogotovo ističe članak o Spišu, regiji u današnjoj Slovačkoj, koja ima mnoge sličnosti sa srednjovjekovnom Slavonijom. U svakom slučaju, kao i obično, članci jasno pokazuju u kojim se smjerovima razvija to područje istraživanja, ali i mogućnosti koje ono nudi. Može samo služiti kao primjer našoj historiografiji.

Vedran Klaužer i Suzana Miljan

Cahiers de civilisation médiévale, X^e-XIIe siècles, god. 52, br. 205-208bis, Poitiers 2009., 441 + 111 str.

Pedeset i drugo godište serijske publikacije *Cahiers de civilisation médiévale, X^e-XIIe siècles* objavio je 2009. Centar za srednjovjekovne studije u Poitiersu. U ovom godištu *Zbornika* objavljeno je 9 članaka, 4 rada u rubrici *Mélange*, 113 prikaza, 14 kratkih crtica u rubrici *Notes brèves* te jedan nekrolog.

La nature mythique de Graal dans Le conte du Graal de Chrétien de Troyes [Mitska priroda grala u *Le conte de Graal* Chétiena Troyesa] (3-20) rad je u kojem José Manuel Losada Goya